

Затверджено на засіданні кафедри
теорії та історії держави і права
від 26 серпня 2025 р., протокол № 1

Зав. кафедри _____ Адамович С.В.

**ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 1-ГО КУРСУ
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»
З НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ ПРАВА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ»
НА ПЕРШІЙ СЕМЕСТР 2025-2026 Н. Р.
(СПЕЦІАЛЬНІСТЬ D8 ПРАВО, ДЕННА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ)**

Загальні методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання

Індивідуальне завдання з нормативної навчальної дисципліни «Філософія права та права людини» передбачає написання есе на тему, яку студент обирає із запропонованого нижче списку. Перед власним написанням есе слід ознайомитись з науковою літературою з обраної теми, визначити основні її проблемні чи дискусійні аспекти і творчо переосмислити шляхи вирішення вказаних проблемних питань. Структура есе: 1) вступ (постановка проблеми, актуальність); 2) основна частина (аргументи «за» і «проти», аналіз різних підходів); 3) висновок (власна позиція, обґрунтована аргументами). Обсяг есе – орієнтовно 5 сторінок тексту (Times New Roman, 14 pt, 1.5 інтервал). Критерії оцінювання: глибина розуміння проблеми; знання різних філософсько-правових концепцій; аналітичність та критичне мислення; аргументованість власної позиції; логічність викладу; коректність посилань на джерела.

1. Філософія права: наука чи світоглядна позиція?
2. Співвідношення філософії права із загальною теорією права
3. Трансформаційні перетворення у методології сучасної вітчизняної філософії права: причини та тенденції
4. Метод рефлексії як визначальна риса філософії права
5. Чи можливе єдине поняття права за багатоманітності підходів до праворозуміння?
6. Чи можливо поєднати основні підходи до праворозуміння?
7. Дуалізм права: як його розуміти?
8. Право і феноменологія: особливості феноменологічного підходу до праворозуміння
9. Герменевтика та можливості її використання у правознавстві
10. Синергетика та можливості використання її результатів у правознавстві
11. Комунікативна філософія та її значення для розуміння права
12. Співвідношення цінностей та істини в праві
13. Право як наука і мистецтво: філософське обґрунтування
14. Роль та межі наукового знання в процесі правотворення
15. Людина і правова реальність: аспекти взаємовідносин
16. Природні права людини: основні філософсько-світоглядні підходи
17. Діалектика універсального і конкретно-історичного у феномені прав людини
18. Особливості сприйняття права у різних правових системах
19. Професійно-практичний рівень праворозуміння: основні тенденції
20. Українська національна правова культура: місце серед правових культур минулого і сучасного
21. Юридичне мислення: поняття та особливості
22. Право і мораль: сучасні тенденції взаємодії
23. Право і релігія: особливості світосприйняття
24. Право і політика: основні напрями взаємовпливу

25. Право і держава: співвідношення та сучасні тенденції
26. Справедливість як моральна і правова категорія: особливості справедливості як правової категорії
27. Інтерсуб'єктивність в сучасній філософії права
28. Людина в концепціях соціологічної юриспруденції
29. Людина в сучасних концепціях праворозуміння
30. Проблема істини в процесі правозастосування: сучасні інтерпретації
31. Структурний та функціональний підходи до праворозуміння
32. Генетичний та аксіологічний підходи до праворозуміння
33. Системний та синергетичний підходи до праворозуміння
34. Соціологічний та психологічний підходи до праворозуміння
35. Формально-догматичний (нормативний) та герменевтичний підходи до праворозуміння
36. Гуманістичний підхід до праворозуміння: сутність та перспективи
37. Діалектичне тлумачення правових понять
38. Формально-логічне тлумачення правових понять
39. Правові теорії як метод пізнання правових явищ
40. Сучасні концепції природного права: загальна характеристика
41. Концепції «відродженого» природного права: філософські основи
42. Правові ідеї неотомізму
43. Неокантіанські філософсько-правові концепції
44. Неогегельянські філософсько-правові концепції
45. Екзистенціалістська парадигма права
46. Герменевтична концепція права: теоретичні основи та практичне значення
47. Комунікативно-дискурсивна концепція права
48. Сучасні концепції юридичного позитивізму: загальна характеристика та тенденції розвитку
49. Правовий неопозитивізм: основні ідеї та представники
50. Аналітична юриспруденція: загальна характеристика
51. Сучасна соціологічна юриспруденція: теоретичні підходи
52. Філософсько-правові ідеї представників сучасної реалістичної школи права
53. Інтегративна юриспруденція: загальна характеристика та тенденції розвитку
54. Онтологічний статус права: реальність чи соціальна конструкція?
55. Чи можлива об'єктивна справедливість як сутність права?
56. Природне право: філософська фікція чи об'єктивна реальність?
57. Співвідношення права і закону: тотожність чи концептуальна розбіжність?
58. Ідея права: утопічна конструкція чи регулятивний принцип правової системи?
59. Часове та просторове буття права: чи є право універсальним?
60. Належне і суще в праві: діалектичний взаємозв'язок чи конфлікт?
61. Право як феномен культури: культурний детермінізм чи автономія?
62. Чи є право виключно результатом пізнання?
63. Що залишається поза межами наукового пізнання права?
64. «Наукове право»: утопія Просвітництва чи перспектива юриспруденції?
65. Чи стосується права категорія істини?
66. Чи має сенс поняття істинності норми права?
67. Пошук істини в судовому процесі: радянський пережиток чи необхідна умова справедливості?
68. Судова правотворчість: аномалія правової системи чи іманентна властивість правосуддя?
69. Правова доктрина як джерело права: визнання чи заперечення?
70. Зміна правових парадигм та її наслідки для правової системи
71. Відносна та абсолютна цінність права: що переважає?
72. Цінність права, цінності у праві та правові цінності: у чому відмінності?
73. Формальна та змістовна справедливість: конфлікт чи єдність?

74. Право як форма свободи: чи обмежує право свободу?
75. Негативна і позитивна свобода в праві: яка важливіша?
76. Рівність перед законом та рівність результатів: філософська дилема
77. Людська гідність: абсолютна основа права чи історичний конструкт?
78. Чи може право існувати без моральної основи?
79. «Внутрішня мораль права» Л. Фуллера: чи можливе неморальне право?
80. Право як цілісність у концепції Р. Дворкіна: ідеал чи практична настанова?
81. Юридичне тлумачення: наука, мистецтво чи ремесло?
82. Герменевтичний трикутник у правозастосуванні: теоретична конструкція та практичне значення
83. Природа принципів права: природні закони чи людські конструкти?
84. Онтологічна та епістемологічна природа принципів права
85. Чи існують загальні принципи права?
86. Верховенство права: юридичний принцип чи політична ідеологема?
87. Цивілізаційні принципи права: відмінності західної та східної традицій
88. Національні принципи права: чи існують вони реально?
89. Правова визначеність та справедливість: конфлікт принципів у правозастосуванні
90. Людина як творець права чи право як творець людини?
91. Концепція «правової людини» у філософії права
92. Чи можливо змінити правовий менталітет?
93. Природа прав людини: природна даність чи результат соціальної угоди?
94. Покоління прав людини: історичний прогрес чи девальвація концепції?
95. Людська гідність як джерело прав: причина чи наслідок?
96. Невідчужуваність прав людини: філософська догма чи обґрунтований аргумент?
97. Взаємопов'язаність прав людини: ієрархічна структура чи рівність?
98. Універсальність прав людини: філософський міф чи обґрунтована реальність?
99. Проблема культурного релятивізму в концепції прав людини
100. Азійські цінності та універсальні права людини: конфлікт чи можливість синтезу?
101. Соціальні права: справжні права людини чи політичні обіцянки?
102. Позитивні обов'язки держави у сфері прав людини: межі відповідальності
103. Права людини і суверенітет держави: конфлікт чи можливість гармонії?
104. Гуманітарна інтервенція: захист прав людини чи їх порушення?
105. Обмеження прав людини в умовах надзвичайних ситуацій: допустимі межі
106. Свобода слова та захист від ненависницьких висловлювань: баланс цінностей
107. Право на приватність в епоху цифрових технологій: нові виклики
108. Свобода совісті: абсолютний характер чи допустимість обмежень?
109. Економічна свобода та соціальна справедливість: конфлікт чи взаємодоповнення?
110. Право власності: природне право чи соціальна функція?
111. Право на життя і смертна кара: філософська дилема правосуддя
112. Евтаназія і право на гідну смерть: суперечність чи гармонія з правом на життя?
113. Біоетика і репродуктивні права: межі індивідуальної свободи
114. Права людини та права тварин і довкілля: ієрархія цінностей
115. Права майбутніх поколінь: чи можлива філософська концепція?
116. Позитивна дискримінація: справедлива компенсація чи нова несправедливість?
117. Колективні та індивідуальні права: конфлікт чи взаємодоповнення?
118. Права меншин: захист чи привілеї в правовій системі?
119. Штучний інтелект і права людини: нові виклики для філософії права
120. Громадянське суспільство і правова держава: філософська проблема генетичного пріоритету

Підготував:

доцент кафедри теорії та історії держави і права _____ Андріюк В.В.